

Opfølgning på høring i Retsudvalget den 13. april 2016

På vegne af Dansk Stalking Center vil jeg gerne sige tak til Retsudvalget for det fine arrangement ved høringen om stalking den 13. april 2016.

Jeg fremsender hermed en tekst, som følger op på Dansk Stalking Centers deltagelse ved høringen, med henblik på udvalgets fortsatte arbejde vedrørende stalking.

1. Stalking er en forbrydelse – tilhold bør genindplaceres i straffeloven

Stalking er vold

Stalking er en krænkelse af den udsattes fred og livsførelse. Stalking er en forbrydelse og bør blive behandlet derefter. Flere steder i udlandet karakteriseres stalking som vold. På samme måde bør vi i Danmark karakterisere stalking som vold og anerkende stalking lovmæssigt som en forbrydelse. Kun derved kan stalkingsager opnå den prioritering hos politiet og i retssystemet, som er nødvendig for at beskytte de udsattes retssikkerhed og menneskerettigheder. Ud over de voldsomme menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser af stalking bliver stalkingudsatte kvinder hvert år udsat for drab og drabsforsøg.

I udlandet

I Storbritannien, hvor man siden 1997 har anerkendt stalking som en forbrydelse, har erfaringen vist, at der er behov for en skærpelse af loven og straffen for stalking. I denne sammenhæng skal der henvises til den britiske politiinspektør Garry Shewans udtalelse ved høringen den 13. april 2016 om, at man i Storbritannien tager stalking så alvorligt, at man nu arbejder på at få skærpet straffen til op til 10 års fængsel på linje med den tyske stalkinglovgivning.

Ny særskilt stalkingparagraf

Stalking karakteriseres som en ny form for vold. Såvel national som international forskning peger på, at stalking har mindst ligeså omfattende konsekvenser for de udsatte som traditionel vold. Stalking bør derfor juridisk set sidestilles med vold. Som anført i tidligere høringssvar og i Dansk Stalking Centers Interventionspakke (omdelt ved høringen) bør Danmark snarest muligt implementere en ny særskilt stalkingparagraf, hvor der kan sanktioneres med fængsel indtil minimum 5-6 år. Derudover peger Dansk Stalking Centers erfaring på, at bødestraffe ikke stopper stalkingen som tilsigtet. Dansk Stalking Center anbefaler, at man tager konsekvensen af dette og helt afskaffer bødestraf i disse sager - ligesom man har afskaffet bødestraffe i stalkingsager i Sverige.

Loven om tilhold (og opholdsforbud) bør genindplaceres i straffeloven, og samtidig bør en ny særskilt stalkingparagraf snarest implementeres.

2. Tilhold og opholdsforbud

Katastrofalt få tilhold og opholdsforbud

Som det fremgik på høringen kan det tage flere måneder og helt op til et år at få et tilhold eller opholdsforbud, hvilket er helt uacceptabelt.

Statistikken fra Justitsministeriet og Rigspolitiet 2015 viser, at der i 2015 blev givet 233 tilhold og 6 opholdsforbud på 793 registrerede anmodninger om tilhold og opholdsforbud. I Dansk Stalking Center er vi bekendte med, at der er mange anmodninger om tilhold, som ikke bliver registreret, fordi man fra politiets side ikke vurderer de anmeldte hændelser som chikane eller stalking, hvorfor sagen *ikke registreres*. Vi har adskillige eksempler på forhåndsafslag, som er blevet givet:

- ved første kontakt i politiets servicecenter, uden at sagen er kommet videre og blevet vurderet ved en sagsbehandler, eller
- ved at sagen er blevet afvist af en sagsbehandler, men uden at den er blevet prøvet ved anklagemyndigheden og derfor ikke er blevet registreret som en anmodning.

I den forbindelse har vi en del eksempler på, at der til sidst er blevet givet tilhold, men først efter at den udsatte har fået hjælp fra Dansk Stalking Center. På dette tidspunkt er der ofte sket stor skade på den udsattes livsførelse med indvirkning på deres børn og øvrige pårørende.

Dette antyder, at det kun er de få borgere, der har overskud og ved, hvor de skal opsøge hjælp, der reelt har en chance for at få hjælp. Det sender samtidig et betydeligt signal om, at vi i Danmark ikke tager de mere end 100.000 danskere alvorligt, som hvert år udsættes for stalking, når kun 239 personer fik tilhold og opholdsforbud i 2015.

Realistisk set bør antallet af tilkendte tilhold og opholdsforbud være adskillige tusinder hvert år. Der er med al tydelighed behov for en stærkt forøget opprioritering af disse sager.

Tilhold som forebyggende indsats

Fra et forebyggelsesperspektiv er det nødvendigt at revurdere procedurer og vejledninger med henblik på, at tilhold og opholdsforbud anvendes *forebyggende* frem for, som det sker på nuværende tidspunkt, *når skaden er sket*.

Et tilhold bør altid anvendes som en forebyggende foranstaltning, når der er tale om chikane, forfølgelse og stalking, og ikke kun bagudrettet som et skadebegrænsende redskab. Erfaringen i Dansk Stalking Center viser, at der er større mulighed for at stoppe stalkingen hvis man sætter tidligt ind – før stalkeren er blevet fikseret – ligesom det er langt mere skadebegrænsende for de udsatte, hvis indsatsen iværksættes forebyggende.

Tilhold på straffeattesten

Tilhold bør registreres på straffeattesten som et led i en præventiv indsats. Som det fungerer aktuelt, er det kun *overtrædelser* af tilhold og opholdsforbud, der bliver registreret på straffeattesten. Overtrædelser af tilhold og opholdsforbud bliver lige nu registreret på den offentlige straffeattest i 10 år. Der bør være en tilsvarende registrering ved *tilkendelse* af tilhold og opholdsforbud.

Det anbefales således, at hvis registrering på straffeattesten af stalkingrelaterede forhold skal have et præventivt sigte, bør dette kunne ske allerede ved et *tilkendt* tilhold og/eller opholdsforbud.

3. Uddannelse og samarbejde samt faste sagsbehandlere

Stalkingsager kan være yderst komplekse og vanskelige at gennemskue hvis fagpersonalet ikke har den rette viden og erfaring. Dette resulterer ofte i, at sagerne bliver fejlbehandlet eller i værste fald slet ikke bliver behandlet. Erfaringer fra et projektsamarbejde mellem Dansk Stalking Center og Sydøstjyllands Politi viser, at der opnås en langt mere kvalificeret sagsbehandling, når personale ved politi og anklagemyndighed har modtaget uddannelse og oplæring, og når der samarbejdes og erfaringsdeles på tværs af sektorer og relevante aktører på området. Dette medfører typisk hurtigere og mere korrekt sagsbehandling, øget mulighed for at begrænse varighed, grovhed og skader, ligesom det skaber øget tryghed og sikkerhed for de udsatte.

Ud fra et langsigtet perspektiv vil en forebyggende, korrekt og kvalificeret sagsbehandling af faste og specialtrænede sagsbehandlere ved politi og anklagemyndighed være betydeligt ressourcebesparende. Hurtig visitation, screening, prioritering og sagsbehandling kan forebygge, at stalkingforløbet bliver så komplekst, langvarigt og ugenomsommeligt, som det typisk ses i dag, ligesom politi og anklagemyndighed forventeligt vil kunne begrænse og kvalificere det konkrete ressourceforbrug i de enkelte sager.

Det er således afgørende i styrkelsen og forbedringen af indsatsen mod stalking, at der gennemføres uddannelse af politipersonale, anklagemyndighed og relaterede faggrupper, og at denne uddannelse hele tiden udvikles og opdateres.

4. Strategi når stalkeren løslades/ophører tvangsbehandling

Erfaringer i Dansk Stalking Center viser, at den udsatte oplever stor frustration over ikke at vide, hvornår de atter risikerer at blive opsøgt af deres stalker eller tilfældigt støde på den pågældende på gaden. En orientering fra politiet, når stalkeren løslades, kan styrke den udsattes håndtering af situationen og give den udsatte mulighed for eventuelt at forberede sig på nye mulige scenarier. På den måde bliver det muligt for

den udsatte at skabe større sikkerhed omkring sig, at tage de nødvendige forholdsregler og derved øge muligheden for at opretholde så normal en hverdag som muligt.

Nogle stalkingudsatte vælger at gå under jorden når de ved, at stalkeren er fængslet. Det skyldes, at den pågældende ikke har konkret mulighed for at overvåge og følge efter, når den udsatte flytter væk. Det kan virke som en overreaktion, men for den udsatte giver det mening, da stalkeren under en varetægtsfængsling eller afsoning ikke har fysisk mulighed for at være opsøgende. Herved har den udsatte mulighed for at skabe sig et nyt fundament for en tryk og sikker hverdag. I Dansk Stalking Center har vi flere eksempler på vellykkede flytninger i en sådan sammenhæng.

Uanset om den stalkingudsatte er flyttet eller gået under jorden, er det fortsat vigtigt, at den udsatte orienteres om, hvornår stalkeren løslades. Uagtet flytningen vil den udsatte stadig skulle træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger, således at den stalkingudsatte bliver så utilgængelig og svær for stalkeren at opsøge som muligt.

Af sikkerhedsmæssige grunde bør stalkingudsatte således have mulighed for at blive orienteret af politiet når stalkeren løslades.

Mulighed for at tage nye forholdsregler og orientere forskellige instanser/partner.

Orientering om løsladelse kan samtidig bidrage til, at den udsatte får tid til at kontakte eksempelvis sociale myndigheder og sin arbejdsplads og dermed sikre den bedst mulige beskyttelse. Andre nødvendige sikkerhedsforanstaltninger kunne være at indekse sig på Google og at orientere venner og bekendte om, at stalkeren løslades, og dermed opfordre til at være ekstra påpasselig med sikkerhed og oplysninger om den udsatte. Derudover kan der være behov for at undersøge/underrette relevante dataregistre med henblik på hemmeligregistrering af den udsattes adresse. Det er ikke ukendt for stalkingudsatte, at deres adresse uforvarende bliver oplyst af politiet, statsforvaltningen eller kommunen.

På nuværende tidspunkt bliver forurettede orienteret, når deres gerningsmand løslades, i sager hvor der er tale om personfarlig kriminalitet. Ud fra holdningen om, at stalking er vold, og ud fra erfaringer om, at stalking ofte recidiverer og har voldsomme konsekvenser for den udsattes livsførelse, bør den udsatte dermed have samme rettigheder som forurettede i sager om personfarlig kriminalitet.

Følggevirkningerne af stalking – herunder den evige frygt og angst som den stalkingudsatte lever med – er meget lig følggevirkningerne af personfarlig kriminalitet. Det er som oftest den samme type af hjælp, de to grupper skal tilbydes, og det er i vid udstrækning de samme udfordringer, de to målgrupper møder umiddelbart under og efter kriminaliteten, hvorfor grupperne bør behandles ens.

Informationsniveauet ved en eventuel løsladelse i forbindelse med stalking bør således rangeres på linje med den personfarlig kriminalitet.

Ophør af behandlingsdom.

Dansk Stalking Center har kendskab til sager, hvor stalkeren har modtaget en tidsubegrænset behandlingsdom. For de udsatte er det en tryghed at vide, at stalkeren behandles for den sygdom, som typisk er årsagen til stalkingen. I den forbindelse bør den udsatte informeres, når kriminalforsorgen i samråd med behandlingsinstitutionen vælger at ophæve en behandlingsdom.

Det bør være en ret for den stalkingudsatte at blive oplyst om, hvornår stalkeren ikke længere er i regelmæssig behandling og underlagt tilsyn, da netop ophør af behandling og tvangsmedicinering kan resultere i stærkt øget risiko for, at stalkingen recidiverer. Ved en sådan oplysningspligt vil den pågældende kunne træffe de nødvendige foranstaltninger om for eksempel flytning, således at stalkeren får sværere ved at genoptage stalkingen alene på grund af, at den udsatte har gjort sig utilgængelig og derfor vanskelig at finde.

Med venlig hilsen

Lise Linn Larsen, direktør
Dansk Stalking Center